

ISLAM

VJERA UMJERENOSTI | KOMPEMENTARNOSTI

Mi vjerujemo u koncepciju pozitivne umjerenosti koja počiva na ravnoteži i umjerenosti u gledanju na pitanja vjere i života bez ekstremizma i pretjerivanja, ali u kojoj istovremeno nema zakidanja na vagi niti pravljenja štete - onako kako Uzvišeni Allah kaže: ... "da ne prelazite granice u mjeranju, i pravo mjerite i na teraziji ne zakidajte" (Er-Rahman 8-9).

Islam je označen umjerenošću u svemu i zato je umjerenost temeljna karakteristika i obilježje njegovih sljedbenika. "I tako mi smo od vas stvorili pravednu (umjerenu) zajednicu..." (El-Bekare, 143).

1. Umjerenost u koju imamo povjerenje predstavlja pozitivnu ravnotežu u svim područjima: doktrinarnom (akaidskom), praktičnom, materijalnom, idejnom, pojedinačnom i društvenom. Islam u životu pojedinca djeluje na uspostavljanju ravnoteže između duha i materije, između razuma i srca, između prava i dužnosti, između života na ovom svijetu i pripremanja za Budući svijet. "Gospodaru naš, podaj nam dobro i na ovom i na onom svijetu" (El-Bekare, 201). "... i nastoj da time što ti je Allah dao stekneš onaj svijet, a ne zaboravi ni svoj udio na ovom svijetu..." (El-Kasas, 77).

S druge strane, islam postavlja precizne vage između pojedinca i društva. Pojedincu ne daje prava i slobode s kojima može ugroziti interes društva, kao što to čini kapitalizam, niti daje društvu ovlaštenja u upravljanju, što mu omogućuje da ugnjetava pojedinca, iscrpljuje ga i cijedi, kao što čine socijalizam i komunizam.

Zapravo, on pojedincu daje njegova prava, a društvu njegova prava, bez ugnjetavanja i nanošenja štete. To reguliraju šerijatskopравни propisi i odredbe.

Mi smo uvjereni da pretjerivanje u vjeri može biti pogubno za pojedinca i za društvo: "Čuvajte se pretjerivanja u vjeri, to je uništilo one prije vas." (Ibn Madže, Es-Sunen, Kitabu-l-menasik; br. 3.020. od Ibn 'Abbasa: En-Nesai, Es-Sunen, Kitabu menasiki-l-badždž, br. 3007.; Ahmed, El-Musned, Kitab Musned Beni Hašim, br. 1.754.)

Također, pogubno je i labavo pridržavanje vjere, njenih vrijednosti, naučavanja i odredbi.

2. Zato se držimo srednjeg pravca kao vodilje u svim područjima. Taj pravac odgovara zajednici i na taj način stanje ummeta biva ispravno. Ideja tog pravca može se razumjeti u sljedećem:

- Sredina između zagovornika samo jednog mezheba i onih koji zagovaraju potpuno ukidanje svih mezheba;
- Sredina kada je u pitanju tesavvuf, između onih koji ga prihvataju čak i kada je devijantan i onih koji ga apsolutno odbacuju;
- Sredina između onih koji uzimaju za sudiju razum čak i onda kada je u suprotnosti s kategoričkim šerijatskim tekstom i onih koji u potpunosti isključuju racio lak i u razumnijevanju Teksta;
- Sredina između onih koji apsolutno negiraju nadahnuće (ilham) i ne priznaju postojanje ni traga od njega i onih koji pretjeruju u pozivanju na njega, dotle da ga uzimaju kao izvor šerijatskih propisa;
- Sredina između onih koji zagovaraju tvrđe stavove (tešeddud) čak i u marginalnim pitanjima i zagovornika olahkog pristupa čak i u temeljnim pitanjima principima;
- Sredina između onih koji pretjerano veličaju naslijeđe iako se u njemu pokazuju ljudske slabosti i onih koji naslijeđe odbacuju iako u sebi sadrži divne pouke za uputu;

- Sredina između filozofije idealista koje gotovo ne zanima stvarnost i filozofije realista koji ne vjeruju u visoke ideale;
- Sredina između onih koji zagovaraju filozofiju liberalizma koja veliča pojedinca i naređuje ga društvu i onih koji pozivaju u društvenu marksističku filozofiju koja veliča društvo i naređuje ga pojedincu;
- Sredina između onih koji zagovaraju nepromjenjivost čak i kada se radi o sredstvima i instrumentima i onih koji zagovaraju promjene čak i kada je riječ o principima i ciljevima;
- Sredina između onih koji zagovaraju obnovu i idžtihad čak i u osnovama vjere i njenim nepobitnim istinama i onih koji zagovaraju nekritičko slijeđenje (taklid) , koji su protivnici idžtihada, makar se radilo o problemima savremenog doba kakvi ranijim generacijama nisu mogli ni naumpasti;
- Sredina između onih koji zanemaruju nepromjenjive šerijatske tekstove pozivajući na ciljeve Šerijata i onih koji zanemaruju opće ciljeve pozivajući se na vanjski smisao Tekstova;
- Sredina između onih koji pozivaju u bezrezervno otvaranje prema svijetu i onih koji pozivaju u neopravdano zatvaranje u sebe;
- Sredina između onih koji pretjeruju u proglašavanju nevjernicima čak i pobožnih muslimana i onih koju su ravnodušni, makar se radilo i o otpadnicima, neprijateljima vjere ili izdajnicima koji rade za neprijatelje muslimana;
- Sredina između onih koji pretjeruju u zabranjivanju tako da izgleda kao da u vjeri nema ništa što je dozvoljeno i onih koji pretjeruju u dozvoljavanju, tako kao da u vjeri nema ništa što je zabranjeno;
- Sredina između onih koji su tzaronjeni u prošlost, odsutni iz sadašnjosti i budućnosti i onih koji prošlost zaboravljaju, kao da je žele izostaviti iz vremena a prošlo vrijeme izbaciti iz jezika.

3. Ovakvu uravnoteženu umjerenost dopunjuje sveobuhvatna komplementarnost (tekamulijja šamila). Dopunjuje je tako što islam nije postavio svojim primarnim ciljem formalnu primjenu zakonskih sadržaja u svome vjerozakonu. Njegova primarna borba i najveća zadaća je uporno nastojanje da uspostavi istinski, a ne formalno, islamski život, život koji će popravljati ćud kod ljudi, tako da Allah bude zadovoljan njima. U okrilju takvog života treba se izgrađivati čovjek vjernik, složna porodica, stabilno društvo, pravedna država koju će karakterizirati snaga i sigurnost. To je potpuni islamski život kojeg usmjerava islamsko vjerovanje, a učvršćuje ga islamski vjerozakon. U takvom životu čovjek je usmjeren islamskim poimanjem, islamskom etikom i islamskim odgojem.

To je život čvrsto spregnutog društva, poput čvrsto zidane zgrade, u kojem pojedinac ne može biti gladan a da njegov blizak komšija bude sit, u kojem će korisna nauka na raspolaganju biti svakom čovjeku, a odgovarajući posao svakome nezaposlenom, pristojna zarada svakom radniku, dovoljno hrane svakome ko je gladan, djelotvoran lijek svakom bolesniku, uslovan stan svakom građaninu, ispunjenje svih legitimnih potreba, materijalna i socijalna zaštita svakome nemoćnom, posebno djeci, starcima, hudovicama i invalidima. U takvom životu će se raspolagati snagom na svim nivoima, snagom mišljenja, duha, tijela, morala, ekonomije, sredstava odbrane i opreme, uz snagu jedinstva i uzajamne privrženosti, a temelj svega toga je snaga vjerovanja.

(Iz djela "Islamska povelja", autora : Unija islamskih učenjaka)

islamska - biblioteka . net